Ankenævnet *for* Forsikring

Den 9. september 2026 blev i sag nr. 105373:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PenSam Pension, forsikringsaktieselskab
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har arbejdsmarkedspension. I klageskema og klage af 9/2 2026 har klagerens repræsentant bl.a. anført:

> "Afslag på udbetaling af "Gruppesum ved førtidspension" på 100.000 kr. under Fleksion, Social og Sundhed, da PenSam mener, at [klageren] er omfattet af helbredsklausulen 2.4.2.
>
> **Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?**
> Udbetaling af 100.000 kr., da [klageren] ikke er omfattet af helbredsklausulen."
>
> "**1. Parter og sagen**
> *Klager:* …
> *Indklagede*: PenSam Pension forsikringsaktieselskab
> *Sagen:* Afslag på udbetaling af 'Gruppesum ved førtidspension' under Fleksion, Social og Sundhed
> *Baggrund:* PenSams endelige afgørelse af 5. december 2025.
>
> **2. Påstande**
> ***2.1 Principalt***
> Indklagede skal anerkende, at de er forpligtet til overfor [klageren] at udbetale 100.000 kr. i overensstemmelse med pensionsordningens vilkår samt procesrente fra d. 1. september indtil betaling sker, idet helbredsklausulen i afsnit 2.4.2 ikke finder anvendelse i den pågældende sag.
>
> ***2.2 Subsidiært***
> Indklagede tilpligtes at udbetale 100.000 kr. i overensstemmelse med pensionsordningens vilkår samt procesrente fra d. 7. oktober indtil betaling sker i medfør af koncipistreglen i aftalelovens § 38b samt efter principperne i § 36.

2.3 Mest subsidiært
Indklagede tilpligtes at betale et efter nævnets skøn mindre beløb med tillæg af almindelig procesrente fra sagens anlæg indtil betaling sker.

3. Kort om sagens faktum
[Klageren] blev sygemeldt i **2014** grundet rygskade og blev i den forbindelse diagnosticeret med fibromyalgi.
[Klageren] blev i den forbindelse tildelt flexjob i **2015**.
D. 1. april 2022 blev [klageren] genoptaget i Fleksion, Social og Sundhed i PenSam.
Efterfølgende blev [klageren] diagnosticeret med leddegigt i **august 2024**.
[Klageren] får tilkendt førtidspension **d. 2. August 2025** med virkning fra **d. 1. september 2025**.
[Klageren] anmoder om udbetaling fra pensionsordningen i forlængelse af tilkendelsen, hvorefter PenSam sender afslaget af **7. oktober 2025**.
[Klageren] anmoder om uddybende forklaring, hvorfor PenSam sender en sådan uddybning **d. 10. oktober 2025**.
På baggrund af ovenstående blev der udarbejdet en klage, som blev sendt til PenSam **d. 10. november 2025.** Denne klage afslog PenSam **d. 5. december 2025.**

4. Anbringender
4.1 [Klagerens] helbredstilstand
Indledningsvist fremgår det af PenSams vilkår 2.4.2, at:

> *'Helbredsklausulen medfører, at PenSam ikke udbetaler dækning, hvis tilkendelse af offentlig førtidspension eller seniorpension* ***skyldes eller har sammenhæng med en eller flere lidelser, medlemmet havde ved optagelses/genoptagelses i pensionsordningen***.'

Det er ubestridt, at fibromyalgien har haft en væsentlig og konstant indvirkning på [klagerens] arbejdsevne siden 2014. Fibromyalgien var ligeledes årsagen til, at [klageren] blev tilkendt flexjob i 2015, jf. hændelsesforløbet. Dette forhold var kendt ved genoptagelsen i Fleksion, Social og Sundhed.
Afgørende for, om [klageren] vil falde ind under helbredsklausulen 2.4.2 er, om tilkendelsen af førtidspension skyldes eller har sammenhæng med én eller flere af lidelser, [klageren] havde på genoptagelsestidspunktet i pensionsordningen.
Det **skal** derfor kunne udledes af tilkendelsen, at leddegigten har haft en ***direkte sammenhæng*** med fibromyalgien fsva. bortfald af udbetaling.
Der må sondres mellem ***fibromyalgien*** og ***leddegigten***. Når dette er gjort, er det væsentligt at undersøge, hvordan … Kommune anvender de to lidelser i deres afgørelse i forbindelse med tilkendelsen af førtidspension.

- Ved **fibromyalgien** forstås en *kronisk smertesygdom, der skyldes forstyrrelser i den måde, som hjernen og nervesystemet bearbejder smerter på.*
- Ved **leddegigt** forstås *en inflammatorisk, autoimmun sygdom, som manifesterer sig som en betændelsesreaktion (inflammation) i leddene*.

Det fremgår af tilkendelsen fra … Kommune, at [klageren] i august 2024 oplever en forværring af smerteproblematikken og i den forbindelse får konstateret leddegigt, jf. Hændelsesforløbet ovenfor. **Leddegigtdiagnosen opstod derfor efter genoptagelsestidspunktet**. Det bemærkes, at [klageren] forinden er yderst arbejdsvillig og 'er vant til at klø på' på trods af fibromyalgien. Det ligges derfor til grund, at [klageren] *faktisk* på trods af fibromyalgien har opretholdt arbejdsevnen. Led-

degigten **skal** derfor anskues isoleret fra fibromyalgien fsva. [klagerens] helbredsforløb. Dette udledes ligeledes af kommunens tilkendegivelse:

> *'Der er **desuden** slidgigttilstand i hænderne [...] Hænderne tillader ikke pt at passe arbejde længere. Har **i tillæg** en fibromyalgi diagnose.'*

Som konkluderet ovenfor, skal leddegigten anskues isoleret. Leddegigtdiagnosen er ligeledes grund til, at processen fsva tilkendelse af førtidspensionen igangsættes af … Kommune. Det bemærkes i den forbindelse, at leddegigten øger [klagerens] smerter i hænderne, hvorfor den sidste arbejdsevne fratages hende, jf. tilkendelsen af 12. August 2025.
Da … Kommune foretager en skarp sondring mellem fibromyalgien og leddegigtdiagnosen fsva. grundlaget for førtidspensionen, findes der derfor ikke belæg for, at tilkendelsen er sket ud fra en overordnet helbredsvurdering af [klageren].

Konkluderende:
Da leddegigten tilkom efter genoptagelsestidspunktet, og *da* leddegigten isoleret fra fibromyalgien er årsagen til, at … Kommune bevilger førtidspension, findes der ikke grundlag for, at [klageren] 'fanges' af helbredsklausulen i betingelsernes punkt 2.4.2, hvorfor der skal ske udbetaling af engangsbeløbet på 100.000 kr.

4.2 PenSams behandling af klagen
PenSam har som forsikringsvirksomhed bevisbyrden for, at tilkendelsen 'skyldes eller har sammenhæng med' en lidelse, der forelå på genoptagelsestidspunktet d. 01.05.2022. Denne bevisbyrde har PenSam ikke formået at løfte med baggrund i tilkendelsen, navnlig ved blot at henvise til, *at [klageren] i tillæg har en fibromyalgi diagnose*.
En udbetaling på 100.000 kr. må antages at være et ikke ubetydelig beløb for forsikringstager, der navnlig er på førtidspension. Derfor må det kræves – henset til den økonomiske ubalance mellem en forsikringstager og forsikringsvirksomhed – at forsikringsvirksomheden formår at løfte bevisbyrden **professionelt og i en ret så overbevisende grad.**
Som begrundelse for afslaget, har PenSam ***blot*** anført:

> 'Af afgørelsen fremgår det det [antaget, at det dobbelte 'det' er en fejl fra PenSams side] at *'hænderne tillader ikke pt at passe arbejde længere. Har i tillæg en fibromyalgi diagnose. Diagnosen bevirker trætbarhed, muskelsmerter, generelle ledsmerter i hele kroppen.'*

Det er belastende for en forsikringstagers retssikkerhed, når et forsikringsselskab på få linjer afgiver et ret indgribende afslag, navnlig afslag på udbetaling på 100.000 kr.
Derfor indstilles til, at Ankenævnet forholder sig til ovenfornævnte problemstilling.

4.3 Generelt om PenSams helbredsklausul 2.4.2
Formålet bag PenSams helbredsklausul er at gribe de typetilfælde, hvor forsikringstager på baggrund af en diagnose, som er kendt forud for optagelsestidspunktet/genoptagelsestidspunktet, får tilkendt førtidspension eller seniorpension. Dette er fsv. ikke et problematisk vilkår og afspejler i øvrigt gældende ret indenfor forsikringsområdet. Det er imidlertid problematisk, at PenSam i denne sager udnytter helbredsklausulens relativt vage beskrivelse til at afslå [klageren] sin ret til udbetaling af 100.000 kr. Navnlig ved ordet '*sammenhæng*'. Det bemærkes, at PenSam **selv har udarbejdet vilkåret**, samt at PenSam mere eller mindre har **monopol på fortolkningen** af sin egen vilkårsbestemmelse.

Der ligges til grund at der foreligger et vagt standardtvilkår, hvorfor koncipistreglen finder anvendelse ved fortolkning af denne, jf. AFTL § 38b. Koncipistreglen finder anvendelse særligt standardvilkår, hvor den ene part professionelt opererer med faste og udførlige kontraktsvilkår, som den anden part sjældent har haft et indgående kendskab til eller i øvrigt haft mulighed for at påvirke ved aftalens indgåelse, jf. U 1995.941 Ø. Helbredsklausulen – som i øvrigt er vag og elastisk – skal fortolkes til fordel for [klageren]. Ligeledes bør urimelighedsbetragtningerne i AFTL § 36 indgå i Ankenævnets afgørelse fsva. fortolkningen af helbredsklausulen til fordel for [klageren].

5. Konklusion
Helbredsklausulen i afsnit 2.4.2 finder ikke anvendelse, fordi den kommunale tilkendelse af førtidspension materielt hviler på leddegigten diagnosticeret efter genoptagelsen, der dokumenteret tog
den sidste rest arbejdsevne. PenSam har ikke dokumenteret, at tilkendelsen skyldes eller har den fornødne årsagssammenhæng med lidelser, som bestod pr. 01.05.2022. PenSam bør derfor pålægges at udbetale 'Gruppesum ved førtidspension' i overensstemmelse med pensionsaftalen.
Der anmodes om, at Ankenævnet for Forsikring anerkender, at [klageren] ikke er omfattet af helbredsklausulen, og at PenSam tilpligtes at udbetale 100.00 kr.
I anden række anmodes der om, at Ankenævnet for Forsikring udtaler en generel og betydelig kritik af forsikringsselskabers brug fra omfattende og ikke mindst vage helbredklausuler, der med vildledende værktøjer og med økonomisk vinding hensætter samfundets svageste borgere i en forventningsvildfarelse om betydelige udbetalingssummer."

Selskabet har den 6/3 2026 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"PenSam har den 12.02.2026 modtaget besked fra Ankenævnet for Forsikring om …s (herefter klager) klage over selskabets afgørelse om udbetaling ifm. tildeling af offentlig førtidspension. Vi redegør i det følgende for vores bemærkninger og vurdering af sagen.

Klagen
Klagen vedrører udbetaling af en gruppesum, som kan udbetales ifm. tildeling af offentlig førtidspension, på 100.000 kr. Klager mener, at helbredsklausulen ikke finder anvendelse, idet der ikke er den tilstrækkelige årsagssammenhæng mellem klagers tidligere lidelser og klagers tildeling af offentlig førtidspension.

Vores konklusion
PenSam fastholder, at grundlaget for klagers tildeling af offentlig førtidspension er omfattet af helbredsklausulen i PenSams forsikringsbetingelser, og at klager derfor ikke har krav på en udbetaling i forbindelse hermed.

Det er vores vurdering, at der er en sammenhæng mellem klagers tidligere lidelser og tildelingen af
offentlig førtidspension. Denne sammenhæng betyder, at dækningen 'gruppesum ved førtidspension' bortfalder grundet helbredsklausulen, som fremgår af betingelserne i klagers pensionsordning.

PenSam kan derfor ikke udbetale gruppesum ved offentlig førtidspension til klager.

Sagsfremstilling

Klager er optaget i pensionsordningen i PenSam Pension, Fleksion, pr. 01.04.2005. Den 09.05.2005
sendte vi klager et velkomstbrev (bilag A), der dels orienterede om optagelsen i pensionsordningen og dels orienterede om de dækningsmæssige valgmuligheder, pensionsordningen rummede.

Da klager ikke aktivt foretog dækningsmæssige valg, blev klager tildelt en pensionsordning med standarddækning.

Det orienterede vi klager om den 24.06.2005, i et brev (bilag B), indeholdende en oversigt over, hvordan standarddækningen i pensionsordningen så ud.

Herefter følger tre korte indbetalingsperioder på hver 1 – 2 måneder frem til 2012. Grundet manglende indbetalinger bortfaldt forsikringsdækningerne med virkning fra den 01.09.2013 (Bilag C).

Pr. 01.04.2022 blev klager genoptaget i pensionsordningen i Fleksion, da der igen skete indbetaling fra klagers arbejdsgiver.

Den 23.11.2022 sendte vi et brev til klager (bilag D), hvor vi orienterede om, at der på ny blev indbetalt pensionsorbidrag til pensionsordningen. På brevets side 2 gjorde vi opmærksom på pensionsordningens helbredsklausul.

Af vores brev fremgik, at hvis klager var optaget i pensionsordningen på baggrund af ansættelse i et fleksjob, så skulle klager være opmærksom på, at Gruppesum ved førtidspension ville bortfalde, hvis afgørelse om offentlig førtidspension havde sammenhæng med noget, klager fejlede, da klager blev optaget i pensionsordningen på baggrund af et fleksjob.

Information om helbredsklausulen har derudover tydeligt fremgået på de pensionsoverblik, der årligt er fremsendt til klager efter genoptagelsen af pensionsbidrag i 2022. Pensionsoverblikkene for 2023, 2024 og 2025 er vedlagt (bilag E, F og G).

Klager fratrådte sin stilling med indbetaling til pensionsordningen den 30.04.2023 og overgik efterfølgende til en 12-måneders periode med opretholdt dækning.

Inden udløb af denne periode fremsendte vi den 01.03.2024 et brev til klager (bilag H), hvor vi orienterede om ophør af forsikringerne og anbefalede klager selv at betale til forsikringerne for fortsat at bevare disse.

På baggrund af brevet kontaktede klager os telefonisk og ønskede at tegne en privat videreførsel. Af samtalereferat med klager den 26.04.2024 fremgår det, at klager oplyste at være blevet genoptaget på baggrund af fleksjob. Klager blev informeret om mulighederne for at tegne privat videreførsel, og blev gjort opmærksom på, at fleksjob ikke giver ret til udbetaling af sumudbetaling eller løbende førtidspension, hvis helbredsklausulen gøres gældende.

Vi bekræftede tegning af aftalen ved brev af 26.04.2024 (bilag I). Aftalen omfattede privat videreførsel for en månedlig indbetaling på 312 kr. af gruppeforsikringerne Gruppesum ved førtidspension med en dækningsstørrelse på 100.000 kr., Forsikring ved visse kritiske sygdomme med en

dækningsstørrelse på 100.000 kr. og Gruppelivssum med en dækningsstørrelse på 475.000 kr. Også her fremgik information om helbredsklausulen på side 2.

Den 13.08.2025 kontaktede klager os og oplyste, at klager var tilkendt offentlig førtidspension med
virkning fra den 01.09.2025. Klager søgte derfor om udbetaling af forsikringsdækning fra pensionsordningen i PenSam i form af forsikringen Gruppesum ved førtidspension.

Den 14.08.2025 sendte vi klager et opstartsbrev (bilag J), hvor vi anmodede klager om at sende os samtykkeerklæring til indhentelse af oplysninger til brug for sagsbehandlingen. I brevet gjorde vi opmærksom på pensionsordningens helbredsklausul.

Til brug for sagsbehandlingen indhentede vi oplysninger fra … Kommune.

Af oplysningerne fremgik, at indbetalingerne til PenSam i genoptagelsesperioden 01.04.2022 – 30.04.2023 var sket på baggrund af en ansættelse i fleksjob.

Under sagsbehandlingen vurderede vi på baggrund af fleksjobbet derfor, om klagers sygdomme ved genoptagelsen i pensionsordningen den 01.04.2022 havde sammenhæng med sygdomme, som indgik i tilkendelsen på den offentlige førtidspension, og om helbredsklausulen skulle gøres gældende.

Den 07.10.2025 sendte vi et brev til klager (bilag K), hvor vi meddelte afslag på udbetaling, fordi vi gjorde helbredsklausulen gældende. Begrundelsen var, at de sygdomme klager havde, da klager blev genoptaget i pensionsordningen, også indgik i … Kommunes grundlag for tilkendelse på offentlig førtidspension.

Vi har i afgørelsen lagt vægt på oplysningerne i akterne i Rehabiliteringsteamets indstilling til førtidspension, særligt oplysningerne på side 46-49, samt i brevet med afgørelsen på førtidspension til medlemmet, særligt på side 50-54. Disse særligt relevante dele af de modtagne akter fra … Kommune er vedlagt (bilag L).

Klager kontaktede vores Rådgivningscenter telefonisk den 09.10.2025 og udtrykte utilfredshed med
afslaget. Klager oplyste, at klager var tilkendt fleksjob grundet fibromyalgi, men at den offentlige førtidspension var tilkendt på baggrund af leddegigt, som klager havde fået konstateret i 2024-2025.

På baggrund af dialogen uddybede vi ved brev af 10.10.2025 (bilag M) afslaget.

Den 10.11.2025 sendte klagers juridiske repræsentant en klage til den klageansvarlige (bilag N).

Vores revurdering af sagen på baggrund af klagen gav ikke anledning til ændring af den trufne afgørelse, og vi sendte den 05.12.2025 klager svar på klagen (bilag O). I svaret på klagen uddybede vi
baggrunden for afslaget yderligere, herunder med en redegørelse for, at klagers fibromyalgi var en

medvirkende årsag til tilkendelsen på offentlig førtidspension, idet sygdommen fremgik af kendelsen. Klagers juridiske repræsentant klagede efterfølgende den 12.02.2026 til Ankenævnet for Forsikring over PenSams afslag på udbetaling af gruppesum ved førtidspension.

Klagers repræsentant anmoder hertil om, at Ankenævnet for Forsikring, mere generelt, udtaler en kritik af forsikringsselskabers brug af vage formuleret helbredsklausuler, som vildleder samfundets svageste borger med økonomisk vinding for øje.
PenSam har i denne besvarelse forklaret om baggrunden for PenSams helbredsklausul og skal i den
forbindelse gøre opmærksom på, at PenSam har oplyst medlemmet klart om helbredsklausulen i medlemsforløbet, og at klausulen er en velbegrundet beskyttelse af kollektivet og klausulen er derfor ikke indsat med økonomisk vinding for øje.

Aftalegrundlaget
Klager er i tilknytning til sin ansættelse omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning i PenSam, Fleksion, Social og Sundhed. Ordningen er en obligatorisk del af klagers ansættelsesforhold. Klager blev genoptaget i pensionsordningen den 01.05.2022 efter ca. 10 år uden bidragsindbetaling fra arbejdsgiver. Klager blev genoptaget på baggrund af et fleksjob.

Vi henviser til klagers forsikringsbetingelser (i det følgende forsikringsbetingelserne), der var gældende, da klager søgte om udbetaling (bilag P).

Klager var, som led i sin pensionsordning, på tidspunktet, hvor klager blev tilkendt offentlig førtidspension, dækket af gruppesum ved førtidspension, hvis betingelserne for udbetaling jf. forsikringsbetingelserne var opfyldt.

Ved et medlems optagelse i pensionsordningen er PenSam, som følge af ordningens karakter, ikke bekendt med, om der er tale om en ordinær ansættelse eller ansættelse i et fleksjob. PenSam optager alle medlemmer uanset deres helbredstilstand ved optagelsen. Dette medfører en forsikringsmæssig risiko, der modsvares af forsikringsbetingelsernes helbredsklausul.

Ved vurderingen af, om helbredsklausulen gøres gældende, lægges der vægt på, om en eller flere lidelser stadig er til stede og indgår i tilkendelsen af offentlig førtidspension.

Indgår denne bestående lidelse i tilkendelse af offentlig førtidspension, træder helbredsklausulen i
kraft og afskærer dækning. Det er ikke afgørende, om det er alle de forudbestående lidelser, som indgår i det offentliges tilkendelse og ej heller, om der er tilkommet helt nye.

Det er en del af helbredsklausulens virkemåde, at den del af medlemmernes indbetaling, som er gået til løbende førtidspensionsdækning i PenSam ikke går tabt, hvis helbredsklausulen bliver gjort gældende og afskærer dækning, idet indbetalingen overføres til medlemmets alderspension.

Dette fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 2.4.1:
'Ingen helbredsbedømmelse
PenSam optager alle kunder, uanset hvordan deres helbredstilstand er, når kunden bliver optaget i Fleksion, men hvis kunden er syg ved optagelsen, kan dette påvirke kundens dækninger, se 2.4.2 Helbredsklausul.'

Betingelserne for udbetaling af gruppesum ved førtidspension fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 3.2.2.

Forsikringsbetingelsernes punkt 3.2.5 indeholder en opregning af de situationer, hvor PenSam ikke
udbetaler gruppesum ved førtidspension, herunder hvis dækningen bortfalder på grund af forsikringsbetingelsernes helbredsklausul.

Helbredsklausulens anvendelsesområde fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 2.4.2 og er citeret nedenfor:

'Helbredsklausul
Hvis medlemmet er omfattet af
- *gruppesum ved førtidspension (3.2.),*
- *grund- og tillægsmoduler på PenSam førtidspension (3.3.),*

er dækningen omfattet af en helbredsklausul.

Helbredsklausulen gælder, hvis medlemmet er optaget i Fleksion fra og med den 01.01.2004 og ved optagelsen er ansat i en stilling med økonomisk kompensation eller løntilskud, eller fra og med 01.04.2021 er ansat som Peer-medarbejder jf. overenskomstens protokollat vedr. medarbejdere, der ansættes på baggrund af egne tidligere patient/bruger erfaringer.

Helbredsklausulen gælder også, hvis et medlem ansat i ovennævnte typer stillinger genoptages i Fleksion efter mere end 3 år uden bidragsindbetaling fra arbejdsgiver.

Helbredsklausulen medfører, at PenSam ikke udbetaler dækning, hvis tilkendelse af offentlig førtidspension eller seniorpension skyldes eller har sammenhæng med én eller flere lidelser, medlemmet havde ved optagelse/genoptagelse i pensionsordningen.

Hvis medlemmet ikke opnår ret til PenSam førtidspension (3.3.), fordi dækningen er omfattet af helbredsklausulen, overfører PenSam præmierne, som er brugt til dækningen, til medlemmets alderspension (3.5.).'

Vores vurdering
Afgørende for anvendelsen af pensionsordningens helbredsklausul er, om afgørelsen om ret til offentlig førtidspension skyldes eller har sammenhæng med en lidelse, som bestod, da kunden tiltrådte sin fleksjobstilling med pensionsindbetaling til PenSam i 2022.

Det er vores vurdering, at det fremgår af tilkendelsesgrundlaget, at klager blev indstillet til offentlig førtidspension på grund af sin samlede helbredstilstand, og at de nævnte lidelser alle er med til at begrænse klagers funktionsniveau.

<u>Rehabiliteringsteamets indstilling</u>
Klager bliver den 12. august 2025 bevilget førtidspension, jf. lov om social pension § 20, stk. 1, jf. § 16, med virkning fra den 1. september 2025. Ydelsescentret i … Kommune skriver som begrundelse, bl.a. at klager blev sygemeldt i 2014 grundet en rygskade og blev diagnosticeret med fibromyalgi.

I begrundelsen bliver der lagt vægt på Rehabiliteringsteamets vurdering og indstilling af klager.

Om de helbredsmæssige forhold, udtaler Rehabiliteringsteamets, at klager oplever en forværring i sin smerteproblematik og får konstateret leddegigt i august 2024.

Klager har hertil en mangeårig fobisk angstlidelse, dog kun med let påvirket funktionsevne.

Om leddegigt fremgår bl.a. *'Der er desuden slidgigttilstand i hænderne. Beskriver smerterne i fingerled er væsentligt aftaget jf. notat fra gigtlægerne og l langt mindre stive. Hænderne tillader ikke klager at pt at passe arbejde længere.'*

Om fibromyalgi fremgår bl.a. *'Har tillæg en fibromyalgi diagnose. Diagnosen bevirker trætbarhed, muskelsmerter, generelle ledsmerter i hele kroppen.'*

I forhold til funktionsniveauet beskrives det som *'Funktionsniveaus synes svært påvirket. Yderligere er tilkommet leddegigt diagnose der øger trætbarhed og smerter i hænder/arme. Pt oplever at leddegigt diagnosen har taget den sidste rest arbejdsevne fra hende.'*

Om yderligere behandlingsmuligheder oplyses: *'Der kan ikke peges på yderligere beh. muligheder, fraset det gigtlægerne kan hjælpe pt med behandlingsmæssigt.'*

Opsummerende beskrives det: 'På baggrund af sagens akter samt mødet i rehabiliteringsteamet, vurderes det, at din arbejdsevne er varigt nedsat i et sådant omfang, at du uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Rehabiliteringsteamet finder, at iværksættelse af et ressourceforløb mhp. udvikling af din arbejdsevne er åbenbart formålsløst.'

Ydelsescenteret er enig i Rehabiliteringsteamets vurdering og indstilling.

<u>PenSam's afslag på udbetaling af dækninger af 07.10.2025 (bilag M):</u>
Vi gav klager afslag på udbetaling, fordi det fremgår af Rehabiliteringsteamets indstilling, at klager lider af flere gener, herunder fibromyalgi. Det fremgår af indstillingen, at klager har slidgigttilstand i hænderne og at klager i tillæg har en fibromyalgi diagnose. Det nævnes, at klager oplever, at leddegigt- diagnosen har taget den sidste rest af arbejdsevne fra klager.

Vi vurderer således, at det fremgår direkte af tilkendelsesgrundlaget, at det både er lidelsen fibromyalgi, som klager havde ved optagelsen i ordningen, og leddegigt-diagnosen, som tilsammen medfører den nedsættelse af funktionsevnen som fører til, at klager er tilkendt offentlig førtidspension.

<u>Samlet vurdering</u>
Det er jf. forsikringsbetingelsernes punkt 2.4.2 afgørende for helbredsklausulens anvendelse, om der er sammenhæng mellem lidelser, som bestod ved optagelsen i PenSam på grund af et fleksjob, og lidelser, som ligger til grund for tilkendelse af offentlig førtidspension.

PenSam modtager ikke oplysning om, hvorvidt pensionsindbetalingen sker på grundlag af et fleksjob, i forbindelse med medlemmers optagelse i pensionsordningen. Helbredsklausulen derfor et

værn om kollektivet af medlemmer i pensionsionsordningen, idet risikoen ved at optage alle medlemmer uanset deres helbredstilstand medfører en forsikringsmæssig risiko for at skulle dække allerede bestående lidelser, som allerede har medført, at medlemmet indtræder i ordningen på grundlag af indbetalinger fra et offentlig tilkendt fleksjob, der skyldes funktionsnedsættelse på grund af helbredsmæssige lidelser.

Uanset, at der udover fibromyalgi-diagnosen, som forelå ved optagelsen i 2022, er tilkommet slidgigt, som også indgår i tilkendelsesgrundlaget for den offentlige førtidspension, finder vi det således dokumenteret, at der foreligger sammenhæng mellem lidelsen som allerede forelå ved optagelsen i 2022 og den samlede vurdering for tilkendelsen af offentlig førtidspension. De bestående lidelser ved optagelsen har således været medvirkende årsag til tilkendelsen af offentlig førtidspension. Dette understreges i denne sag også ved, at det nævnes i sagsakterne fra kommunen, at klager oplever, at leddegigt-diagnosen har taget den sidste rest af arbejdsevne fra klager.

Det fremgår af PenSams helbredsklausul, at der ikke udbetales dækning, såfremt tilkendelse af offentlig førtidspension har sammenhæng med én eller flere lidelser, medlemmet havde ved optagelse/genoptagelse i pensionsordningen. Det er formuleret på en klar og tydelig måde. PenSam har en fast praksis for vurdering af helbredsklausulen, som det også fremgår af flere afgørelser i Ankenævnet for Forsikring. Klager er gentagne gange gjort opmærksom på PenSams helbredsklausul.

Henvisning til praksis
Vi henviser til ankenævnskendelser nr. 95868, 96545, 98861 og 98485 som i tilsvarende sager giver
PenSam Pension medhold i, at helbredsklausulen kan gøres gældende.

Vores afgørelse
Vi fastholder vores afslag på udbetaling af dækningen ved førtidspension, idet klager omfattes af forsikringsbetingelsernes helbredsklausul jf. punkt 2.4.2, fordi klager var ansat i et fleksjob ved optagelsen i ordningen, og fordi afgørelsen om offentlig førtidspension har sammenhæng med lidelsen fibromyalgi, som bestod, da klager tiltrådte fleksjobbet."

Klagerens repræsentant har i brev af 16/3 2026 til nævnet bl.a. anført:

"**Der anmodes om indsigt i det samtalereferat** (26.04.2024), der nævnes på side 2 afsnit 6 i svaret fra PenSam af 06.03.2026.
Min rådsøgende gør det klart, at der ikke blev informeret om helbredsklausulen i nævnte samtale, navnlig at samtalen blot drejede sig om, 'at hun ville kunne få udbetalt 100.000 kr. automatisk, hvis hun gik på Førtidspension'. Derfor ønskes der indsigt, henset til at dokument tillægges betydning i PenSams vurdering.

Det bestrides fortsat, at PenSam har løftet bevisbyrden for, at der foreligger en sammenhæng mellem fibromyalgien og leddegigten. Det bestrides ligeledes, at fibromyalgien har haft en betydning for tilkendegivelsen, da leddegigten som sagt tog den sidste arbejdsevne fra rådsøgende, jf. Tilkendegivelsen."

Selskabet har i brev af 17/3 2026 til nævnet bl.a. anført:

11. 105373

"PenSam har den 16.03.2026 modtaget besked fra Ankenævnet for Forsikring om … (herefter klager) anmodning om indsigt i det samtalereferat af den 26.04.2024, som PenSam har henvist til i PenSams svar af den 06.03.2026 på klagers klage til Ankenævnet for Forsikring.

Herudover har klager meddelt:
'Det bestrides fortsat, at PenSam har løftet bevisbyrden for, at der foreligger en sammenhæng mellem fibromyalgien og leddegigten. Det bestrides ligeledes, at fibromyalgien har haft en betydning for tilkendegivelsen, da leddegigten som sagt tog den sidste arbejdsevne fra rådsøgende, jf. Tilkendegivelsen.'

Anmodning om indsigt i Klagen
Samtalereferatet af den 26.04.2024 vedlægges som Bilag Q. Samtalereferatet er udskrevet fra Pen-
Sams IT-system og vedlagt i uredigeret form og format.

Dog er initialerne på den pågældende medarbejder i PenSam overstreget med en sort boks, da det
ikke vurderes relevant for sagen.

Svar på meddelelse fra klager
Klager bestrider, at PenSam har løftet bevisbyrden for, at der foreligger en sammenhæng mellem fibromyalgien og leddegigten.

Klager bestrider herudover, at fibromyalgien har haft en betydning for tilkendegivelsen, da leddegigten tog den sidste arbejdsevne fra klager.

Sygdomsmæssig sammenhæng
PenSam skal gøre opmærksom på, at PenSam ikke har nævnt, at der er en sygdomsmæssig sammenhæng mellem fibromyalgien og leddegigten.

Sammenhæng mellem klagers tidligere lidelser og tildelingen af offentlig førtidspension
Det er fortsat vores vurdering, at der er en sammenhæng mellem klagers tidligere lidelser og tildelingen af offentlig førtidspension."

Klagerens repræsentant har i brev af 30/3 2026 til nævnet bl.a. anført:

"Vi skal på vegne af vores rådsøgende fremsætte vores sidste bemærkninger til sagen. I øvrigt fastholdes de allerede fremsendte bemærkninger.

Ang. Samtalereferatet
I forhold til det af PenSam udfærdigede samtalereferat bemærkes følgende: Som det første er referatet udateret, hvorfor dette stærkt belaster dennes bevismæssige værdi. Ligeledes udledes det af samtalereferatet, at helbredsklausulen blot er omtalt overordnet og uden nærmere konkretisering. Henset til, at den konkrete samtale vedrørte privat overførsel, må et så indgribende vilkår udfoldes overfor private.

[Klageren] oplyser, at helbredklausulen ikke blev sammenkoblet med hendes konkrete omstændigheder, navnlig at [klageren] blot skulle huske 'at du vil få 100.000 kr., hvis du kom på førtidspension.'

Der er ikke yderligere kommentarer og der henvises til det tidligere fremlagte."

Selskabet har i brev af 7/4 2026 til nævnet bl.a. anført:

"**Datering af samtalereferat**
Klager bemærker, at referatet Bilag Q er udateret.
PenSam vedlægger som dokumentation for dato af samtalereferatet et udskrift fra PenSams IT-system (Bilag R). Af udskriftet fremgår 'pv på gruppeforsikringer' af typen 'internt' med datoen 26. april 2024.
PV står for 'privat videreført'. Af samtalereferatet kan man se, at mulighederne for 'PV' (privat videreførsel) er gennemgået.

Navne på medlemsrådgivere er anonymiseret.

Indholdet af samtalereferatet
Klager gør opmærksom på, at det fremgår af samtalereferatet, at helbredsklausulen er omtalt overordnet. PenSam Pension kan oplyse, at referaterne skrives af rådgiverne efter endt telefonsamtale og at referaterne ikke er en ordret gengivelse af samtalen. Efter vores opfattelse viser samtalereferatet, at klager er blevet rådgivet om helbredsklausulen i hvert fald to gange under samtalen med medlemsrådgiveren.

Afsluttende bemærkninger
Klagers bemærkninger har ikke ført til en ændret opfattelse hos PenSam Pension og PenSam fastholder derfor afslaget på udbetaling af gruppesum ved offentlig førtidspension til klager."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle af bilagene gengives nedenfor. Af selskabets brev af 18/7 2013 til klageren fremgår bl.a.:

"Vi skriver til dig for at fortælle dig, at din dækning … ændrer sig fra den 01.09.2013.

Den 01.09.2013 er det nemlig 12 måneder siden, indbetalingerne til din pension stoppede og derfor gælder det, vi kalder 'opretholdt dækning', ikke mere. Det betyder, at dine dækninger bliver nedsat eller bortfalder.

Hvad kan du gøre?
Vi vil anbefale dig, at du selv fortsætter med at indbetale til din pension, så du kan spare op til din alderdom og bevare dine pensionsdækninger.

Hvis din pensionsdækning indeholder PenSam førtidspension, og du er syg frem til du tilkendes offentlig førtidspension, gælder særlige regler."

Af selskabets brev af 23/11 2022 til klageren fremgår bl.a.:

"Der bliver betalt til din pension igen

Nu bliver der igen betalt til din pension fra din arbejdsgiver. Vi er glade for at have dig tilbage. Den pension, du har hos os i forvejen, fortsætter.
…

Du kan se på næste side, hvad din pension indeholder, og hvad du kan forvente at få udbetalt. Bemærk, at der kan være ændringer siden sidst, så det er vigtigt, du ser på det.
…
Dækningsoversigt
Her er oplysninger om din pensionsordning … pr. 01.10.2022.
Pensionsordningen er oprettet på grundlag af indbetaling fra din arbejdsgiver.
…
Forventet udbetaling hvis du bliver alvorligt syg
Beløbene viser den udbetaling, vi forventer, du kan få ved sygdom pr. 01.10.2022.
…
Gruppesum ved førtidspension* 100.000 kr.
Forsikringen udløber senest den …
…
*Er du blevet optaget i pensionsordningen på baggrund af, at du blev ansat i et fleksjob eller lignenede, skal du være opmærksom på, at retten til Gruppesum ved førtidspension bortfalder, hvis afgørelsen om offentlig førtidspension har sammenhæng med noget, du fejlede, da du blev optaget i pensionsordningen på baggrund af dit fleksjob."

Af selskabets brev af 1/3 2024 til klageren fremgår bl.a.:

"**Din indbetaling er stoppet - du skal tage stilling til din pension nu**
Der bliver ikke betalt til din pension længere. Det betyder, at vigtige forsikringer i din pension stopper, og at du må forvente en lavere udbetaling, når du går på pension.

Derfor skal du tage stilling til, hvad der skal ske med din pension nu. Det gælder især, hvis du ikke har fået nyt job, du er syg eller er ansat i et fleksjob eller andet job med løntilskud. Læs mere på næste side om, hvad du især skal være opmærksom på, når indbetalingen er stoppet.

Disse forsikringer stopper den 01.05.2024, hvis du ikke gør noget
Hvis du ikke gør noget, stopper disse forsikringer, som du har i din pension i øjeblikket. Det vil sige, at der ikke længere vil kunne ske en udbetaling fra disse forsikringer:
…
- PenSam Førtidspension

…
Her skal du især være opmærksom, når din indbetaling er stoppet
…
Er du ansat i fleksjob eller løn med jobtilskud?
Før du køber forsikringer, er det vigtigt, du fortæller os, om du er i fleksjob, da du så kan være omfattet af en helbredsklausul. Det vil sige, at du ikke kan få udbetalinger ved PenSam Førtidspension på baggrund af en sygdom du allerede havde, da du blev optaget i pensionsordningen."

14. 105373

Af selskabets referat af telefonsamtale med klageren den 26/4 2024 fremgår bl.a.:

> "kd sygemeldt grundet stress/angst /depression - afventer virkning af medicin før yderligere afklaring hos kommunen sættes i gang.
> kd er optaget i ordinært job i 2005 men var gentoptaget i fleksjob nu
> info om helbredsklausul ifht fleksjobbet.
> gennemgået muligheder for pv. kan indbetale til gruppeforsikringerne eller som arbejdsgiver. Forklaret om at man ved PV på min med 312 kr. betaler til gruppeforsikringer. Ved PV på max (arbejdsgiverpræmie minus 8% i AMB) betaler man for gruppeforsikringer, opsparing og Ibn PSF. Obs fleksjob giver ikke ret til udbetaling af PSF el sum.
> Info om regler for uafbrudt sygdom med en understregelse af at dette ikke er en ubetinget ret til dækning og igen nævnt klausul.
> Kunden har ikke råd til at betale som arbejdsgiver men vil gerne betale til gruppeforsikringerne.
> kd vender retur til os når der er nyt."

Af selskabets brev af 26/4 2024 til klageren fremgår bl.a.:

> "Sådan er du dækket – når du selv indbetaler
>
> Som aftalt kan du fortsætte med selv at indbetale til din pensionsordning.
>
> På dækningsoversigten på de næste sider kan du se, hvad din pensionsordning indeholder, hvis du selv indbetaler 312 kr. hver måned fra den 1. maj 2024.
> …
> **Dækningsoversigt**
> Her er oplysninger om din pensionsordning … pr. 01.05.2024.
> Pensionsordningen er oprettet som en del af pensionsaftalen baseret på indbetaling fra din tidligere arbejdsgiver. Du har valgt at videreføre pensionsordningen ved selv at indbetale.
> …
> **Forventet udbetaling hvis du bliver alvorligt syg**
> Beløbene viser den udbetaling, vi forventer, du kan få ved sygdom pr. 01.05.2024.
> …
> Gruppesum ved førtidspension* 100.000 kr.
> Forsikringen udløber senest den …
> …
> *Er du blevet optaget i pensionsordningen på baggrund af, at du blev ansat i et fleksjob eller lignende, eller ansat som peer-medarbejder, skal du være opmærksom på, at retten til Gruppesum ved førtidspension bortfalder, hvis afgørelsen om offentlig førtidspension har sammenhæng med noget, du fejlede, da du blev optaget i pensionsordningen på baggrund af dit fleksjob."

Af Rehabiliteringsteamets indstilling af 25/6 2025 fremgår bl.a.:

> "**Indstilling:** Førtidspension
>
> **Begrundelse:**
> …
> På baggrund af sagens akter samt mødet i rehabiliteringsteamet, vurderes det, at din arbejdsevne er varigt nedsat i et sådant omfang, at du uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller

anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Rehabiliteringsteamet finder, at iværksættelse af et ressourceforløb mhp. udvikling af din arbejdsevne er åbenbart formålsløst. Du er en [i 50'erne] kvinde som i 2014 blev diagnosticeret med fibromyalgi. Du oplever træthed samt muskel- og ledsmerter diffust i kroppen. Der har i 2014 været forløb på Smerteklinik i …, hvor man blandt andet afprøvede adskillige medicinske præparater. I august 2024 er du derudover blevet diagnosticeret med leddegigt og opstartet med Methotrexat med god effekt. Desuden har du slidgigtsgener - især i tomlerne og hovedsagelig fra højre hånd. Du er i februar 2025 opereret for slidgigt i ved tomlerne og har efterfølgende været til genoptræning to gange og blev herefter afsluttet, da de ikke havde yderligere tilbud. Der er derudover en psykisk udfordring i form af en sorgproblematik samt angstlidelse. Der har været forsøgt forløb ved Internetpsykiatrien, men de kunne ikke tilbyde forløb, da det drejede sig om generaliseret angst og ikke en enkelt fobi. Du har været forsøgt henvist til Angstklinikken, som har afvist, da de vurderede, at angsten var af lettere grad. Der har været peget på behandling ved privatpraktiserende psykolog, men du har ikke økonomien hertil. Samlet set vurderes din funktionsevne svært og varigt nedsat grundet dine smerter og psykiske udfordringer. Tilstanden er stationær, og det vurderes ikke, at der er yderligere behandling eller udredning, som vil medføre en bedring af funktionsevnen i forhold til arbejdsmarkedet. Mulig behandling for angstlidelsen vil dog være relevant i forhold til din livskvalitet. Anbefalingerne i nedenstående vurderes udelukkende at kunne bedre din livskvalitet. Teamet vurderer, at der ikke er et udviklingsperspektiv for din arbejdsevne. Der kan således ikke peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at du kan drage nytte af indsatsen og på sigt kan forbedre din situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet.

Der indstilles således til, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, jf. § 18 i Lov om socialpension.

• Beskæftigelsesmæssige forhold:
Teamet har lagt vægt på oplysninger om, at du er uddannet … og at du har arbejdet indenfor området i en lang årrække. Du blev sygemeldt i 2014 grundet en skade i ryggen, hvor du fik konstateret fibromyalgi. Du blev visiteret til fleksjob i 2015, hvor det på daværende tidspunkt blev konkluderet at du havde en arbejdsevne på 15 timer. Du er sidenhen flyttet til og fra flere kommuner i perioden 2018-2023. Du har haft et par fleksjob i … og som ...6 timer med en effektivitet på 50%. I november 2023 henvender du dig til jobcentret, da du ikke kan holde til jobbet, og ifølge arbejdsgiver havde du været fraværende 12 dage ud af 24 mulige. Du forsøger at blive i jobbet med håb om at dit fremmøde bliver bedre. I februar 2024 henvender du dig dog igen til jobcentret. Du oplever forværring af din stress og angst, og du er nødt til at tage smertestillende inden du tager på arbejde. Det
ender med at du opsiger din stilling.

Det fremgår, at det fra Jobcentrets side bliver tydeligt at dine arbejdsopgaver ikke var forenelige med dine skånehensyn, da du ikke havde vekslende arbejdsstillinger, der var tunge løft og du sad og frøs. I retrospekt har du fortalt, at du godt kunne se at det ikke var de optimale vilkår, men da du kendte arbejdsopgaverne fra tidligere ansættelse i en … tænkte du ikke nærmere over det. Derudover fortalte du, at du er vant til at klø på. Du oplever en forværring i din smerteproblematik og får konstateret leddegigt i august 2024.

Du kommer herefter i en kort afprøvning i … fra d. 05.08.2024-03.10.2024, med opgaver i form af at … Det fremgår at du har vist stor positivitet og motivation under praktikken, men at du har dø-

jet med smerter og hævelser i hænderne, som har været en stor udfordring for dig. Smerterne og hævelserne i hænderne har betydet, at du ikke kunne holde fast i genstande i længere tid, og derfor blev det meget svært for dig at udføre arbejdet. Arbejdstempoet blev vurderet til at være på 30 – 40 %. Det endte med at man stoppede praktikken, fordi det ikke blev set realistisk for dig at klare opgaverne.

Du fortæller til mødet, at du har et ønske om at blive indstillet til en førtidspension.
…
• Helbredsmæssige forhold:
Teamet har lagt vægt på følgende lægelige oplysninger:
…
LÆ 265 fra praktiserende læge af d. 04-03-2025, hvori følgende bl.a. fremgår:
1. Mangeårig fobisk angstlidelse. Primært ifht …. Beskriver at tablet venlafaxin (angstbeh.) er med god effekt. Opstartet i juli 2024 via egen læge. Den medicinske beh. har lagt en dæmper på sværhedsgraden af angstsymptomerne, så de tackles bedre. Angsten kommer primært til udtryk i mørke. Går ikke ud efter mørkets frembrud. Psykologen via internetpsykiatrien lægger op til kognitiv adfærdsterapi (KAT), hvilket er virksomt ifht angsteksponering/behandling. Det bør ske via privatprakt. psykolog men pt har ikke råd, beskriver hun. Angstklinikken, … tager ikke imod ptt. med angstsymptomer af lettere grad, de henviser til privatprakt. psykolog. Der er kun let påvirket funktionsevne ifht angstlidelsen.
2. Pt er opstartet methotrexat gr. leddegigt i primært fingerled. Dette med god effekt. Se tidl. notat fra 30-10-24. Der er desuden slidgigttilstand i hænderne. Beskriver smerterne i fingerled er væsentlig aftaget jf. notat fra gigtlægerne og langt mindre stive. Hænderne tillader ikke pt at passe arbejde længere. Har i tillæg en fibromyalgi diagnose. Diagnosen bevirker trætbarhed, muskelsmerter, generelle ledsmerter i hele kroppen. Funktionsevnebeskrivelse: indsovning uden problemer på tbl. melatonin. Sover sammenhængende 6 timer. Vågner med ryg- og håndsmerter. Bruger formiddagen på at komme i gang. Får gået … og får et bad. Har armsmerter akt. og ser lidt TV. …. Får ordnet vasketøj eftermiddag/kan støvsuge, men det tager tid og lavet 'nem mad'. Ser TV om aftenen. Går i seng kl. 23. Har ikke meget energi at gøre med. … Funktionsniveauet synes svært påvirket. Yderligere er tilkommet leddegigt diagnose der øger trætbarheden og smerter i hænder/arme Pt. oplever at leddegigt diagnosen har taget den sidste rest arbejdsevne fra hende. Der kan med fordel tages status med reumatologerne, ... Trætbarheden er udtalt og hjemmets aktiviteter fordeles over dagen for at overkomme egen husholdning. Pt. ser ikke sig selv på arbejdsmarkedet længere. Der beskrives en svær nedsættelse af funktions- og erhvervsevne indenfor ethvert erhverv. Der kan ikke peges på yderligere beh. muligheder fraset det gigtlægerne kan hjælpe pt med behandlingsmæssigt."

Af kommunens afgørelse af 12/8 2025 fremgår bl.a.:

"**Du bevilges førtidspension jf. lov om social pension § 20 stk.1 jf. § 16 med virkning fra den 01-09-2025.**
…
Begrundelse
Ydelsescentret finder, at det er dokumenteret, at din arbejdsevne er væsentlig og varigt nedsat, og at du ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

I den forbindelse har vi lagt vægt på, at du er [i 50'erne] gammel og uddannet … fra 1987 og … i 2004. Du har arbejdet indenfor forskellige fag i en årrække.

Du blev sygemeldt i 2014 grundet en rygskade og blev diagnosticeret med fibromyalgi. Af rehabiliteringsteamets indstilling fremgår:

'Beskæftigelsesmæssige forhold:
…
Sociale forhold:
…
Helbredsmæssige forhold
…'

På baggrund af sagens akter samt mødet i rehabiliteringsteamet, vurderes det, at din arbejdsevne er varigt nedsat i et sådant omfang, at du uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Rehabiliteringsteamet finder, at iværksættelse af et ressourceforløb mhp. udvikling af din arbejdsevne er åbenbart formålsløst.

Ydelsescentret er enig i Rehabiliteringsteamets vurdering og indstilling. På den baggrund er det i dag besluttet at bevilge dig førtidspension med virkning fra den 01-09-2025, jævnfør § 20 i Lov om social pension."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"**2.4. Helbredsforhold og karens**
2.4.1. Ingen helbredsbedømmelse
PenSam optager alle medlemmer, uanset hvordan deres helbredstilstand er, når medlemmet bliver optaget i Fleksion. Hvis medlemmet er syg ved optagelsen, kan dette påvirke medlemmets udbetaling af forsikringsdækninger, se 2.4.2. Helbredsklausul.

2.4.2. Helbredsklausul
Hvis medlemmet er omfattet af
- gruppesum ved førtidspension (3.2.),
- grund- og tillægsmoduler på PenSam førtidspension (3.3.)

er dækningen omfattet af en helbredsklausul.

Helbredsklausulen gælder, hvis medlemmet er optaget i Fleksion fra og med den 01.01.2004 og ved optagelsen er ansat i en stilling med økonomisk kompensation eller løntilskud, eller fra og med 01.04.2021 er ansat som Peer-medarbejder jf. overenskomstens protokollat vedr. medarbejdere, der ansættes på baggrund af egne tidligere patient/bruger erfaringer.

Helbredsklausulen gælder også, hvis et medlem ansat i ovennævnte typer stillinger genoptages i Fleksion efter mere end 3 år uden bidragsindbetaling fra arbejdsgiver.
Helbredsklausulen medfører, at PenSam ikke udbetaler dækning, hvis tilkendelse af offentlig førtidspension eller seniorpension skyldes eller har sammenhæng med én eller flere lidelser, medlemmet havde ved optagelse/genoptagelse i pensionsordningen.

Hvis medlemmet ikke opnår ret til PenSam førtidspension (3.3.), fordi dækningen er omfattet af helbredsklausulen, overfører PenSam præmierne, som er brugt til dækningen, til medlemmets alderspension (3.5.).

…

3.2.2. Hvornår udbetales gruppesum ved førtidspension?

PenSam udbetaler gruppesum ved førtidspension, hvis

- medlemmet er omfattet af forsikringen og
- medlemmet søger om udbetaling, og

  …
- der træffes afgørelse om ret til offentlig førtidspension efter reglerne i lov om social pension den 01.07.2007 eller senere, eller

…

Udbetaling kan tidligst ske fra det tidspunkt, hvor ret til offentlig førtidspension har virkning fra og PenSam kan tidligst foretage udbetaling den 1. i måneden efter PenSam har modtaget afgørelsen.

…

3.2.5. Hvornår udbetales gruppesum ved førtidspension ikke?

PenSam udbetaler ikke gruppesum ved førtidspension, hvis

…

- dækningen bortfalder på grund af helbredsklausulen (2.4.2.)"

Nævnet udtaler:

Klageren blev optaget i en arbejdsmarkedspensionsordning i april 2005. På grund af manglende indbetalinger bortfaldt forsikringsdækningerne pr. 1/9 2013. I 2014 fik klageren diagnosen fibromyalgi. Hun blev tilkendt fleksjob i 2015. I maj 2022 blev klageren på baggrund af et fleksjob genoptaget i pensionsordningen. Klageren fratrådte stillingen pr. 30/4 2023 og overgik til en 12-måneders periode med opretholdt dækning. Pr. 1/5 2023 indgik klageren aftale om privat videreførelse af pensionsordningen med blandt andet gruppesum ved førtidspension på 100.000 kr. I august 2024 blev klageren diagnosticeret med leddegigt. Klageren blev tilkendt offentlig førtidspension pr. 1/9 2025, og hun søgte selskabet om udbetaling af gruppesum ved førtidspension. Selskabet har afvist dækning med henvisning til en helbredsklausul i forsikringsbetingelserne. Selskabet har overført forsikringspræmien til klagerens alderspension. Klageren ønsker, at selskabet skal anerkende, at hun ikke er omfattet af helbredsklausulen, og at selskabet skal betale 100.000 kr. I anden række anmoder klageren om, at nævnet "udtaler en generel og betydelig kritik af forsikringsselskabers brug fra omfattende og ikke mindst vage helbredklausuler, der med vildledende værktøjer og med økonomisk vinding hensætter samfundets svageste borgere i en forventningsvildfarelse om betydelige udbetalingssummer".

19. 105373

Klageren har anført, at helbredsklausulen ikke finder anvendelse, fordi tilkendelsen af førtidspension hviler på leddegigten, som er diagnosticeret efter genoptagelsen, og at selskabet ikke har dokumenteret, at tilkendelsen skyldes eller har den fornødne årsagssammenhæng med lidelser, som bestod pr. 1/5 2022. Der foreligger ikke en sammenhæng mellem fibromyalgien og leddegigten. Leddegigten skal anskues isoleret. Leddegigtdiagnosen er grunden til, at processen med tilkendelse af førtidspensionen blev igangsat, da leddegigten øgede klagerens smerter i hænderne, og hun blev frataget den sidste arbejdsevne. Klageren har anført, at det er belastende for hendes retssikkerhed, at selskabet i sin første afgørelse på få linjer har givet et ret indgribende afslag. Klageren har anført, at selskabet har udnyttet helbredsklausulens relativt vage beskrivelse til at afslå udbetaling – navnlig ved ordet "sammenhæng". Der foreligger et vagt standardvilkår, hvorfor koncipistreglen finder anvendelse. Klageren har anført, at også urimelighedsbetragt-ningerne i aftalelovens § 36 bør indgå i nævnets afgørelse. Klageren har anført, at hun i telefonsamtale den 26/4 2024 ikke blev informeret om helbredsklausulen.

Selskabet har anført, at der ikke udbetales dækning, hvis tilkendelse af offentlig førtidspension har sammenhæng med én eller flere lidelser, som klageren havde ved optagelse/genoptagelse i pensionsordningen. Det fremgår af tilkendelsesgrundlaget, at klageren blev indstillet til offentlig førtidspension på grund af sin samlede helbredstilstand, og at de nævnte lidelser alle er med til at begrænse klagerens funktionsniveau. De bestående lidelser ved optagelsen har været medvirkende årsag til tilkendelsen af offentlig førtidspension. Dette understreges ved, at klageren oplever, at leddegigt-diagnosen har taget den sidste rest af arbejdsevne fra hende. Selskabet optager alle medlemmer uanset deres helbredstilstand ved optagelse, og dette medfører en forsikringsmæssig risiko, der modsvares af forsikringsbetingelsernes helbredsklausul. Selskabet har anført, at helbredsklausulen er formuleret på en klar og tydelig måde, og at nævnet i flere kendelser har givet selskabet medhold i, at helbredsklausulen kan gøres gældende. Selskabet har anført, at klageren gentagne gange er blevet gjort opmærksom på selskabets helbredsklausul.

20. 105373

Det fremgår af selskabets brev af 23/11 2022, at "Nu bliver der igen betalt til din pension … Her er oplysninger om din pensionsordning … Gruppesum ved førtidspension* 100.000 kr. … *Er du blevet optaget i pensionsordningen på baggrund af, at du blev ansat i et fleksjob …, skal du være opmærksom på, at retten til Gruppesum ved førtidspension bortfalder, hvis afgørelsen om offentlig førtidspension har sammenhæng med noget, du fejlede, da du blev optaget i pensionsordningen på baggrund af dit fleksjob."

Det fremgår af selskabets brev af 1/3 2024, at "Din indbetaling er stoppet - du skal tage stilling til din pension nu … Før du køber forsikringer, er det vigtigt, du fortæller os, om du er i fleksjob, da du så kan være omfattet af en helbredsklausul. Det vil sige, at du ikke kan få udbetalinger ved PenSam Førtidspension på baggrund af en sygdom du allerede havde, da du blev optaget i pensionsordningen."

Det fremgår af referat af telefonsamtale den 26/4 2024, at klageren "er optaget i ordinært job i 2005 men var gentoptaget i fleksjob nu info om helbredsklausul ifht fleksjobbet."

Det fremgår af selskabets brev af 26/4 2024 til klageren, at "du har valgt at videreføre pensionsordningen ved selv at indbetale … Gruppesum ved førtidspension* … *Er du blevet optaget i pensionsordningen på baggrund af, at du blev ansat i et fleksjob …, skal du være opmærksom på, at retten til Gruppesum ved førtidspension bortfalder, hvis afgørelsen om offentlig førtidspension har sammenhæng med noget, du fejlede, da du blev optaget i pensionsordningen på baggrund af dit fleksjob."

Det fremgår af rehabiliteringsteamets indstilling til førtidspension af 25/6 2025, at klageren "i 2014 blev diagnosticeret med fibromyalgi … i august 2024 … blevet diagnosticeret med leddegigt … i februar 2025 opereret for slidgigt i ved tomlerne … derudover en psykisk udfordring … Samlet set vurderes din funktionsevne svært og varigt nedsat grundet dine smerter og psykiske udfordringer. … Teamet har lagt vægt på følgende lægelige oplysninger: … LÆ 265 fra praktiserende læge af d. 04-03-2025 … er opstartet methotrexat gr. leddegigt i primært fingerled. Dette

med god effekt. … Der er desuden slidgigttilstand i hænderne. Beskriver smerterne i fingerled er væsentlig aftaget jf. notat fra gigtlægerne og langt mindre stive. Hænderne tillader ikke pt at passe arbejde længere. Har i tillæg en fibromyalgi diagnose. Diagnosen bevirker trætbarhed, muskelsmerter, generelle ledsmerter i hele kroppen. … Funktionsniveauet synes svært påvirket. Yderligere er tilkommet leddegigt diagnose der øger trætbarheden og smerter i hænder/arme. Pt. oplever at leddegigtdiagnosen har taget den sidste rest arbejdsevne fra hende."

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 2.4.2, at helbredsklausulen gælder, hvis medlemmet ved optagelsen er ansat i en stilling med økonomisk kompensation eller løntilskud. Helbredsklausulen gælder også, hvis et medlem ansat i ovennævnte typer stillinger genoptages efter mere end 3 år uden bidragsindbetaling fra arbejdsgiver. Helbredsklausulen medfører, at selskabet ikke udbetaler dækning, hvis tilkendelse af offentlig førtidspension skyldes eller har sammenhæng med én eller flere lidelser, medlemmet havde ved optagelse/genoptagelse i pensionsordningen.
Nævnet finder, at der ikke er en sådan tvivl om forståelsen af forsikringsbetingelsernes punkt 2.4.2, at der er grundlag for at anvende aftalelovens § 38 b. Nævnet har ikke grundlag for at anvende aftalelovens § 36 i denne sag. Nævnet finder, at der ikke er grundlag for at pålægge selskabet at betale gruppesum ved førtidspension til klageren.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren var ansat i fleksjob, da hun blev genoptaget i pensionsordningen den 1/5 2022, hvorfor hendes forsikringsdækning ved førtidspension er omfattet af punkt 2.4.2.

Nævnet har også lagt vægt på, at klagerens tilkendelse af offentlig førtidspension har sammenhæng med hendes fibromyalgi, som bestod, da hun blev genoptaget i pensionsordningen i maj 2022.

Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at det fremgår af rehabiliteringsteamets indstilling til førtidspension, at klageren "har i tillæg en fibromyalgi diagnose. Diagnosen bevirker træt-

barhed, muskelsmerter, generelle ledsmerter i hele kroppen". Det fremgår videre, at klageren "oplever at leddegigt diagnosen har taget den sidste rest arbejdsevne fra hende".

Nævnet bemærker, at klageren ses at være informeret om selskabets brug af helbredsklausulen.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat. Nævnet bemærker, at Ligebehandlingsnævnet har kompetence til at afgøre, om klageren har et handicap, og om handicapdiskriminationsloven som følge heraf finder anvendelse i klagerens sag.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings